

Előfizetési árak

Helyben:
Égész évre 10 kor., fél évre
5 kor., negyed évre 2 k. 50 l.

Videken:
Égész évre 12 kor., fél évre
6 kor., negyed évre 3 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

SZENTESI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Vajda B. Utóda könyvnyom-
dája Szentés, Kossuth-tér

Egyes példányok kaphatók

Lapunk könyvnyomdájában
valamint lapkihordóinknál, a
kiknél lapunk előfizetése is
megrendelhető.

Megjelenik hetenként háromszor:
vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.

Felelős szerkesztő:
SIMA LÁSZLÓ

Főmunkatárs:
HEGYI ANTAL

Hirdetések árát,
valamint nyiltéri közleményeket kiadóhivatalunk méret
szerint a legjutányosabban számít.

Az új cseléd törvény.

írta: **Dr. Herczegh József.**

— Augusztus 27.

A földmivelségi magyar királyi miniszter rendeletei az új cseléd törvény végrehajtására és életbeléptetésére vonatkozólag már megjelentek a hivatalos lapban. E rendeletek elég világos utasításokkal látják el úgy az eljáró hatóságokat, mint az érdekelt feleket, sőt biztos kiegészítéssel szolgálnak ott, hol maga a meghozott törvény csak nagyobb általánosságban intézkedik és egyes esetekre, apróbb részletekre — éppen általános jellege miatt — ki nem terjeszkedhetik. A törvény mellett, e fontos rendeletek nemcsak a száraz közigazgatási teendőkről intézkednek, hanem szociális szempontból is értékes alkotások, melyek a gazda és cseléd jogviszonyait korunk szellemének és ideáljainak tekintetbe vétele mellett, a humanitás követelményei szerint óhajítják szabályozni. Nem is lehet másképpen, mert a végrehajtási rendeletnek soha sem szabad egy mász szemnyire sem eltérni azon törvény szemmel látható intencióitól, melyre vonatkozik.

A kézenfekvő végrehajtási utasítás, illetőleg életbeléptetési rendelet helyesen hagyja meg tehát a törvényhatóságoknak, hogy vegyék tárgyalás alá azonnal a *gazdasági cseléd lakások* sürgető kérdését; hogy hozzanak idevonatkozólag rövid időn belül szabályrendeletet; hogy ezt a meghozott státutumot legkésőbb a jövő 1908 évi július hó 1-ig jóváhagyás végett terjeszték fel a földmivelségi miniszterhez.

Uj. közigazgatási és szociális szempontból nevezetes rendelkezés az is, hogy ezután a cselédkönyvet nem a cseléd illetőségi-helyének, hanem a cseléd *állandó lakóhelyének*, előjárósága állítja és adja ki. Állandó lakóhelynek pedig az a hely tekintetik, hol a cseléd már *egy év óta* tartózkodik.

Minerutánna pedig az új törvény még a folyó 1907 évi november hó 1-én életbelép, ettől az időtől fogva a hatóságok, a gazda és gazdasági cseléd közötti összes ügyekben már az 1907 évi XLV-ik törvény cikk szerint kötelesek eljárni. Továbbá — ugyanezen okból — a folyó évi november 1-én tul szolgálatba belépő cselédnek *új cselédkönyvet* kell váltaniok, sőt a régi cselédkönyvek is *bücszerelendők* a jövő 1908-ik év december 31-ik napjáig.

Ha munkásigazolvánnyal rendelkező egyén kéri a cselédkönyv kiállítását, akkor a munkásigazolvány a hatóságnál letétbe lesz helyezve; ha pedig az ilyen illető megint mint munkás kíván dolgozni, akkor viszont az *einvert cselédkönyvet* helyezi letétbe, melynek ellenében azután előbbi igazolványát visszakapja.

Ha a cselédkönyv bejegyzésekkel megtelik, elpusztul, vagy elvesz, akkor a hatóság hirdetmény útján közhírré teszi annak érvénytelenítését s csak azután állít ki másikat helyette.

Biztosítja a végrehajtási rendelet továbbá a gazdasági cseléd *ingyenes jogvédelmét* oly módon, hogy az ügyvédi költségeket, ha a cseléd azt kéri, az alispán javaslatára a földmivelségi tárca fogja vi-

selni. Ez intézkedéssel kapcsolatban ama másik, mely kimondja, hogy *»még a cseléd törvény alapján kirótt pénzbüntetés és eljárási költségek behajtása végett sem szabad — a cseléd beleegyezése nélkül — annak járandóságaiból és készpénzfizetéséből évenként husz koronánál többlet végrehajtás alá vonni.*

Ezek röviden a fontosabb intézkedései a miniszteri rendeleteknek, melyek azonban még sok új és érdekes szabályozást érintenek a beteg cseléd és *családjának* gyógykezelésére, az orvosszerek rendelkezésére és kiszolgáltatására, a *szolgálati szerződés teljesítésének megkezdésére*, az összes kihágási és vitás ügyekben *követendő eljárásra* vonatkozólag.

Bárha csakugyan azt a céltört békés, boldog korszakot hozná meg ez az új törvény, melyben a gazda és a gazdasági cseléd kölcsönös bizalommal, szeretettel és tisztelettel viseltetnének egymás iránt s melyben eltűnne az a gyűlölet, megvetés, az az országos ellenszenv, mely a gazda és cseléd között az idők haladásának megfelelőleg nemhogy szűnne, hanem folytonosan nő s a politikai elnyomás, a gazdasági kizsákmányolás korszakában; az ellentétes, kiegyenlíthetetlen erdekek harcában, a legdurvább, legbarbarább fegyvereket adja kézbe mindkét részen — egymás ellen.

— Augusztus 27

A **mindszenti bíróválság.** Szerdán választják meg Mindszentben az új bírót. A korteskedés olyan arányokat öltött a szomszéd

A „SZENTESI LAP“ TÁRCAJA.

Balatoni rege.

írta: **Ritók Emma.**

(Folytatás.)

Estefelé egy eszónak után uszott, közvetlenül a vízfelület alatt sűrű zöld hajat arcára borítva, hogy csak a szeme csillogott ki.

A Balaton fodros, fénytelen felülete itt-ott megszakadt s alóla aranyos ár buggyant elő, rajta egyetlen mozdulatlan fehér vitorla. Egyszerre a hegyek alatt is meggyulad a víz és hosszú sávban terjedt tovább az aranyos-vörös égés, egy helyen szikrazobban, másutt mintegy kék fatyollal tükarva.

A eszónakban ketten ültek; a férfi lassan evezett, a leány az aranyos ár felhőket nézte; egyszerre az ő arca is vörös visszfényt kap, jön ki a nap a felhő alól, egy óriási égő tüzesepp és a vizet már áthidalja az úszkós visszfény, mely belehanyja szikráit a zöld vízbe körülötte.

— Nézzé, nézzé! — szólal meg a leány és a férfi leteszi az evezőket. Lassan ring a eszónak egy helyben.

— Marietta — hallatszik a férfi hangja — nemsokára elutazom.

— Tudom — felel kissé szomorúan a leány.

— Legalább busul-e miatta?

— Ha kéri, akkor nem! — és elkezd nevetni.

Hogy tudnak ezek a földi asszonyok egyik percben szomorkodni, a másikban mosolyogni — gondolta a sellő. Ő nem ismeri sem a sirást, sem a nevetést.

— Marietta, miért nem maraszt egy kicsit?

A eszónak megíngott.

— Ne legyen gyerek, bocsássá el a kezem, — suttogott a leány. — Haza kell mennünk, menjünk, menjünk!

— Jöjjon ki ma este a mólóra, beszél-nem kell legalább egyszer magával.

— Talán, — de most menjünk.

Erős evezésapások hallatszóttak s a eszónak a part felé fordult, a sellő pedig beljebb uszott a nagy esend birodalmába. Ezüstös halak suhantak el mellette, békahangu, iszapszínű vízemberek kiáltottak felé, de ő semmit sem hallott. Félig kiemelkedett a vízből s aggodalmosan nézett a sötétkék hegyek felé.

Viharfelhők gyűltek ott, de lent megszakadtak, és ott a narancssárga esik kezdett egővé válni; a nap vörvörösön bukkan újra elő, a hegyek lilaszínből kezdenek jatszani, mindig világosabbak, mindig átátszób-

bak lesznek, míg végre egy amethiszt-gyűrű veszi körül az opálból smaragd színűre vált vizet, s az olvasztott smaragd-tóra arany emailt dob az arany ég visszfénye.

A sellő busan gondolta: ha vihar lesz, nem jöhetnek el és ő nem fogja újra halni szerelmes beszélgetésüket. Mert hogy szerelmesek voltak, az bizonyos. Mennyi mesét hallott gyermekora óta odalent zöld világokban az emberekről, akik a hullámokban kerestek feledést szerelmi bánatukra és a víz befogadta őket karjaiba vagy lassan, ringatva vitte ki holttestüket a partra.

A sellő a fürdő felé nézett; tüzes fényben égtek a villák ablakai és a mesés légies színekből a fák erőteljes zöldje s a föld színe-barna foltpa nehékesen harmoniatlanul ütött ki. Az ég aranya is hideg zöldbe ment át észak felé, a víz égese fogyni kezdett, a zöld víz beszívta a veres tüzet, fent-lent eltűnik a fény.

Nem lett vihar. Mire a hold feljött, a hullámok lenyugodtak s halk ritmusban verték a móló oldalát. Szemben a villamlámpák fénye hosszú sorban, reszkető sávban fürdött be a sötét vízbe, csak a vasut jelzőlámpája villogott sötétvörösben bele az ezüstös ajszakába. A holdfény, mintha utánozni akarná a nap aranyhídját halvány csillogással kötötte össze a partot a mólóval.

— Augusztus 27

közsegekben, aminő csak az országos képviselő választások alkalmával szokta felidőlni a belső békességet. Jellemző, hogy a „Mindszenti Lap”, *Vörös Sándor* volt bíró pártjának ez a szócsöve, bennünket igyekszik kioktatni arra, hogy a mi beavatkozásunk ebbe a dologba illetéktelen. Hát szép — s föltöbb jó. Csak az a kérdése, ha beavatkoztunk-e mi a bíró választásba? A legkevésbé sem. Csak a törvényes kötelességre figyelmeztettük a főispán által a járási főszolgabíró.

De ez másodrangú kérdés tulajdonképpen. Őszintén bevalljuk nem állunk azon a szellemi magaslaton, hogy a „Mindszenti Lap” oktatait megérthessük. Igaz, nagyon hivatalos tinta szag érzik azon az írásművön. Hát ez — nekünk magas; de azt hisszük magas minden más írás-értő embernek.

De ez meg harmad rangú kérdés. Ugy állván a dolgok miben léte, hogy a „M. L.” most borzasztó komolyan foglalkozik, a föltöbb helyi érdekű ügygel. Csak az a csudálatos, hogy *uost*.

Miért nem foglalkozott ezzel a kérdéssel abban az időben, amidőn *Vörös Sándor* belebillentett a bírói székbe s különösen miért nem akkor, amidőn törvény és szokás ellenére megtartották elmozdítása után is a bírói székben? Arról éppen nem tehetünk, hogy ez meg a mindszenti laptársnak magas.

De persze vannak akiknek a természetes dolog természet ellenes. De ennek oka az izlés és értelem eltoppulása kereshető.

Ami végül azt illeti, hogy *Vörös Sándor* és *Tury István* mintabb hazafiak, mint mi: mi belegegyezünk. Mi tudniillik nem vagyunk mint hazafiak. Isten látja lelkiünk nem is akarunk lenni. A mintá mindig válogatott példány — mi pedig nem vagyunk válogatva.

Végezetül azt hisszük, hogy ha csakugyan beavatkoztunk a mindszenti bíróválasztás dolgába, akkor sincs oka haragudni a mindszentieknek. Elvégre ez a kérdés fontos és lényeges.

A lényeg pedig abban van, hogy hivatalosan és uradalmi presszióval *Vörös Sándor* akarják most már törvényesen bíróvá tenni — míg a nép *Korom István*at óhajtja.

A dologban pedig az a fontos, hogy az a tufeszített hivatalos és uradalmi presszió éppen nem a törvényesség.

Mi következhetik belőle?

Egy harmadik bíró választás és még más egyébek.

A sellő ott könyökölt a móló hajlásnál egy kővön, ahol a fekete árnyék a legjobban érejtette.

Messziről két fehér alak közeledett. Már a hidra értek, mert egyszerre felhangzott a magas cipőcsarkok gyors, apró kopogása s mellette kíséretül kimértébben a férfi-lépések hangja. Most már lérték a hidról, a kavics halkan nyikorgott lábaik alatt. Világosan lehetett látni az arcukat is.

Leültek a holddal szemben a kőgátra: a leány, keskeny fehércipős lábát egy ott heverő rudra tette és a sellő elfojtott bánattal, sóváran nézte a formás kis lábakat, melyek néha idegesen löktek meg a rudat.

— Nézzé Marietta, milyen gyönyörű éjszaka. Még ez sem halja meg?

— Azt hiszi, nem kell nekem is küzdenem, hogy el ne esábitson ez a varázs, ami úgy nem illik hozzánk? Okosoknak kell lennünk!

— Nem törődöm az okossággal. Csak azt akarom tudni, szerel-e, vagy nem?

— Miért akar olyan vallomást kérészkölni, aminek ugy sem lehet folytatása? — a leány hangja megesuklott, fehér keze és karja egy pillanatra védelmezően csillant meg a holdfényben, — a másik percben a férfi karjaiban volt s ajkuk egymáson.

Olyan esend lett a természetben, a sellő

Az előzmények és mai helyzet a megmondható, hogy ezek az egyebek a „M. L.” hivatalos tinta szagú cikkének íróját érdeklik a legjobban.

UJDONSÁGOK.

Jäger Mari.

— Augusztus 27.

A sajtót bejárta már a nagy hír: *Jäger Mari*, a hőmezővársárhelyi hírhedt mérgekotyvasztó kiszabadul immár a márianost-rai fegyházból. Tizenöt esztendőre ítélték el szörnyű bűneiért. Szerencésének háromnegyed részét kitöltötte büntetéses s most, folyamodására, mivel a fegyházban jól viselte magát, föltételeken szabadlábra helyezték.

Ki is jelentette már, hogy visszamegy szülővárosába, állandóan ott telepedik le. — Fogságában igen megvénült, pápaszemes anyóka lett belőle, ki folytonosan imádkozik s az Ursten, nagy jóságát emlegeti a fegyház látogatók előtt.

Hogy helyes-e, vagy helytelen az ilyen nagy bűnösök „szabadlábra” bocsátása? azt fejtegetni nem a mi dolgunk. De annyit megjegyezhetünk, hogy helyes akkor, ha a büntetést az elkövetett bűn megtorlásának tekintjük, ha a büntető kódex skálája szerint kiszabott büntetést, kiállja a delikvens, abból a szempontból nézve, mintegy jóva tette a hibáját, minden bűnet most már s bátran kimehet a tisztességes emberek közé. De helytelenség a nagyobb büntetések szabadságolása abban az esetben, ha úgy fogjuk fel a dolgot, mikép a büntetés nem megtorlás, hanem *védekezés*: tisztességes társadalom védekezése a gonosztevőkkel szemben.

Ily felfogás mellett nem volna még most sem szabadságolható *Jäger Mari* sem, mert aki olyan társadalom ellenes hajlamot tanúsított nem is egyszer, hanem 20 és egynehány esetben, mint ez a vásárhelyi szörnyeteg, arról feltételezhető, hogy még halalos óráján is képes vétetni a társadalom ellen.

Ha az örültek köz-biztonság okából egész életükre el kell zarni a világtól, a társadalom érdeke, hogy a nagygyazembereket is lehetőleg artalmatlanokká tétessenek örök életükre. Az igaz, hogy *Jäger Mari* megvénült nagyon, pápaszemes anyóka lett belőle, ki folytonosan imádkozik, s az Ursten nagyjóságát emlegeti a fogház — látogatók előtt.

visszatartotta lélegzetét, a víz elhalgatott, egy pillanat az örökkévalóságba olvadt, a sellő mintha kővé vált volna, szeme mint egy zöld kristály, mozdulatlanul meredt rájuk.

A leány felugrott.

— Órults! — nem szabad! — legyen esze!

A férfi felállt.

— Tehát nem?

— Nem! — felelt a leány minden erejét összeszedve. — Nem szabad lett volna. Nem, — nem!

Ujra csönd lett. A leány újra reszketett, a mint folytatta:

— Lássá, mi nem születünk arra, hogy szerelmi barátságot kössünk. Én nem vagyok elég gazdag magához és tönkre tenném a jövőjét... és a magamét is. Utazzék el... utazzék el holnap. Ne kíséreljen el — magam akarok lenni.

A homok megint nyikorgott, az apró lépések végigkopogtak a hidon, azután elhangzottak. Még egy darabig látszott a fehér ruha, az is eltűnt.

A férfi izgatottan sétált néhányszor fel-alá mólón. A hold feljebb jött, az ezüst hid sem volt már a vizen, de ahelyett opalos fától kezdett szállani az egész Balaton felé. A sellő izgatottan figyelte a férfi mozdulatait. Nem, nem fogja engedni, hogy a ros-

— *LAPUNK* mai számából a *ter elégelensége folytán* kiharadt a *SOMH* című regényünk folytatása, melyert szives elnézését kérjük olvasóinknak.

— **Kossuth Lajos nevenapja.** Szívüből fakadt kegyelettel ünnepi köntösben ülte meg vasárnap Szentes város népe Lajos napját, *Kossuth Lajos* emlékülennepét. A *Kossuth szobor* előtt megszólaltak a hazafias nóták a *Bertók Péter az Ambrus cigány hegedűjén*. Este a 48-as népkörben *Dr. Tasnády Antal* elnök hatalmas felköszöntőt mondott emelvén poharát *Kossuth Lajos* emlékezetére. Majd felolvasta *Dr. Molnár Jenő* táviratát, melyben kimentti távollétét.

— **Bíróválasztás Mindszentben.** Holnap, folyó hó 28-án történik meg Mindszent közsegekben a bíró választás. Mindszenti tudósítónk jelentése a következőkben számol be a választásból. Angulatrol, mi egymásról. A közsegi bíró választást óriási korteszokások előzték meg, de a község józan lakossága *Korom István* mellett foglalt állást, imbar a másik bírójelölt, *Vörös Sándor* ur hívei minden lehetőséget elkövettek és elkövetnek, hogy valamely pártot szerezzenek maguknak: kocsikkal járkaulnak köröskörül, busás értekezleteket tartogatnak, sly, de mindhiába. A főszolgabíró és az uradalom nagy híve ugyan — fene tudja, micsoda szép okból — *Vörös Sándor* urnak, de Mindszent okos népe a község érdekét fogja nézni mindenbizonytal, nem pedig a főszolgabíró és az uradalom titkos céljait segitendi elő.

— **Bevonulnak a katonák.** A közös hadügyminiszter kiadott rendelete értelmében az összes fegyvernembeli csapatok ujoncaiknak bevonulása október 16-án fog megtörténni, kivéve az egyéves önkénteseket és a haditengerészet, továbbá a katonai menesskari legénység újoncát, akiknek már október 1-én jelentkezni kell szolgálattételre.

— **A szülők figyelmébe.** A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az elemi és polgári iskolákba, valamint a gimnáziumokba való beiratkozás alkalmával elégséges, ha az illető szülő gyermekének az anyakönyvi hivatalban csak anyakönyvi kivonatot ker, mely a beiratkozásnál teljesen helyettesíti a rendes anyakönyvi kivonatot. Ezt azért hozzuk a szülők tudomására, mert az anyakönyvi

szívü leány miatt megölje magát, követni fogja ezekben a veszedelmes percekben és ha a hullámok összecsapnak felette, ott lesz, karjába veszi, megmenti és ő sohasem fogja megtudni, kinek köszönheti az életét.

A férfi most megállt, végigsimitotta homlokát, aztán kezével egy erőlyes mozdulatot tett.

— Eh! — mondotta hangosan — menjünk tovább egy házzal. Gyors lépésekben ment végig a homokos uton, a hid aszfaltján keményen végig kopogott, aztán ez is elhangzott...

A kis sellő meredten bámult utána... Nem egészen érte a dolgot, de valami kegyetlen sejtelen töltötte el a szívét, hogy ezek az emberek nem fognak meghalni a szerelmlől. Egyszerre valami melegséget érzett a szeme szögletében és egy köny, egy csodálatos, fényes kis vízgyöngy hullott le belőle a nagy tóba.

A sellő addig futott az emberek után, addig kívánczolt emberi életet élni, míg a legelső, amit megkapott belőle, a csalódás egy nagy könyeseppje volt.

Végs.

hivatásban iskolai célokra kiállított anyakönyvi kivonatot az anyakönyvi hivatal teljesen díjtalanul és helyegmentesen állítja ki.

— **Dinnyehéj a járdákon.** Az utcák nem akarnak nevezetesség nélkül szűkődni. A gyalogjáró dinnyehéjjal van bejódva, — hirdelve minden rosszakaratú rágalommal szemben, hogy a dinnye még ma sem vesztett népszerűségéből. A járdán meglapuló zöld és sárga dinnyehéjak némileg emelik is az utcák artisztikus színezetét. A dinnye héja azonban utcaburkolatnak, ha szép is, csöppet sem praktikus, mert könnyen megcsuszik rajta az ember. — Hlyenkor dinnyezés idején nem egy balesetet okozott már az impraktikus volja dacára aszfaltul fólhasznált dinnyehéj.

— **Elhajtott kocsí.** A hétfő reggeli heti vásáron Nagy Imre gazda lovat, kocsiját, mi alatt tulajdonosuk a tejjacsn megnezte az asszonyát, aki tejet árult, ismeretlen gazember szónélkül elhajtotta. Nagy Imre kára 1000—1500 koronányi. A rendőrség már hír szerint nyomon van. Ebből az esetből az a tanulság, hogy a kocsit, lovat nem szabad sohasem felügyelet nélkül hagyni. El is szabadhat a ló magától is, meg — mint most történt — más is elhajthatja.

— **Pécsi kiállítás.** A pécsi országos kiállítás megtekintésére hétfőn reggel elindultak iparosaink, Gálly Sándornak, az iparos ifjak önképző köre elnökének az „Alföldi Ellenékek” társzerkesztőjének vezetésével. A kirándulók 4—5 napig maradnak Pécsen, megtekintvén nemcsak a kiállítást, hanem a gyönyörű fekvésű város minden más nevezetességét is.

— **Az állatorvosok mint népoktatók.** Minthogy a ragagos szájs- és körömfajás az országban ismét terjedkedni kezd a földművelésügyi kormány a nyavalya továbbterjedésének megállítására a legszigorúbb rendszabályokat tartalmazta. Terjedelmes rendeletet megalkotott az összes törvényhatóságoknak. A miniszter rendeletében különösen hangsúlyozza, hogy a hatóságok, mint a m. kir. állatorvosok világossítsák fel a közönséget a betegség nagy jelentősége felől, tanítsák ki, miként védekezzenek a betegségek ellen.

— **Hírek az anyakönyvből.** aug. 25. 26. Születtek: Bartha István, Koldus Nagy Eszter, Nagy János, Novák József, Kozák Éteka, Füst Molnár Maria, Korsós Nagy Lajos, Tarczali Sándor, Matéffy András, Molnár Margit. — **Elhaltak:** Löwy Ferenc, 47 éves.

Nyiltér.)*

A közönség figyelmébe.

Bertók Pétert és zenekarát, amiért tavalléti ideje alatt a szentesi cigányokat megsértette, versenyre hívtuk ki. Kihívásunkat azonban csak úgy fogadta el, hogy csak magyar nótában versenyez, holott a jó zenekarnak más darabokban is otthonosnak kellene lenni; de e verseny elfogadását is másik szavában visszavonta. De történjen bár, hogy is a dolog, szükségesnek tartjuk Bertók Péter kijelentéseit nyilvánosságra hozni.

Mi a verseny bíráló bizottságot Szentes város zeneértő embereiből s egy-két vidéki zenetanárból szándékoztunk megalkotni. Ő pedig azt a kijelentést tette, hogy ő semmitől sem zene tanár, se Szentes város zeneértő emberei nem tudják megbírálni, sem a szentesi közönség. Kinek és minek játszik akkor itt? Versenyünk a közönség szíves figyelmét felhívva, maradunk tisztelőit:

Baktai Ambruzs
és zenekara.

* K rovathban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő

Kereskedelmünk fejlődésének akadályai.

Most mikor az egész nemzet e y esatársorban küzdve, erőteljes követeli gazdasági önállóságát és törvényszerinti jogainak föl-tétlen érvényét akar és fog is szerezni, figyelmünket elfordítva a politikai helyzetűről, a magyar társadalomra kell irányítanunk, hogy mindazon bajokat és betegségeket orvosolhassunk, amelyek a nemzet szorosan vett belételeinek fejlődésénél mutatkoznak.

Ha kereskedelmünk lassu fejlődésének okait kutatjuk, úgy nem csupán politikai helyzetünkben kifolyó megkötött gazdasági állapotainkra kell figyelemmel lennünk. Megfigyelésünknek ki kell terjednie szorosan vett belételeinkre, a magyar társadalomra, annak eszméire, szokásaira, nézeteire, szóval: a magyar társadalom konvencióira.

A folytonos évszázados fizikai és elméleti (főleg közjogi) harcok a nemzet közpénztárának nevelését igen szűk keretbe szorították. Ennek a régi nevelésnek kell betudni jelenlegi közpénztárlunknál mutatkozó konzervatív világgélfogást, amely a kereskedelmi szellemet a társadalmi konvenciók által békóba szorítja.

A magyar közpénztárl, amely tulajdonképpen hivatalos volna kereskedelmi létünk alapvetője lenni, a bürokratizmus karjaiba veti magát. Az önállóságra való törekvés szelleme nem akarja átjárni a magyar fajt. Sőt mi több, az urali magyar társadalom kivonja magát azon (még sajnos igen kicsiny) körből, amely a nyugati modern államokhoz méltóan a kereskedelmi szellemet óhajta megteremteni. Csak nemrég olvashattuk, hogy egy dús gazdag osztrák herceg egy előkelő német pénzintézetben helyezte el fiát, hogy dolgozzék és tanuljon. A munka, amelyet a polgár végez, éppen olyan nemes, hogy elvégezheti a herceg is. A végeztet munka — legyen az bármilyen — ha alapja becsület, nemes gyümölcsökkel terem. És ezt — sajnos — a mi magyar társadalmunk nem érti meg. Egy foglalkozás, amely a külföldön a lehető legelőbb, nálunk lenézett és megvetett. A külföld megérti, hogy a kereskedelem alapja a nemzetek gazdasági megerősödésének és a népek anyagi jólétének. A mi társadalmunkban — akár hogy tagadjuk — gyökeret vert a konzervatív félfogás, amely ahelyett, hogy emelné a kereskedelmi pályára törekvők számát, — még azokat is visszariasztja, akik e maradi gondolkodást leküzdve, azon szabad munka körét választanak, mely által leg hamarabb juthatnak el az emberi boldogulás ideáljához: az önállósághoz.

Minden esztendőben statisztikai kimutatást látunk azon ifjakról, akik középiskolai tanulmányaik elvégzése után pályát választanak. A tudományos pályát nem tekintve, — igen sok a hivatalnok. Az egyetem polgárrának túlnyomó többsége (majdnem 50 százalék), a jogi fakultást választja. És ezek nagy része tanulmányai elvégzése után szintén hivatalnok lesz: közgazgatási, állami vagy magántisztviselő. Az a pálya, amelyen az önbizalom, életrevalóság és szorgalmas munka megteremtí a legkamatozóbb gyümölcsöt, viszonyítva a többi foglalkozási ágakhoz, Magyarországon igen árva. De ennek okát ne keressük a politikai helyzetben. Legyünk tárgyilagosak és lassuk be, hogy az az osztály, amely tulajdonképpen hivatalos volna a magyar kereskedelmet megteremteni, egy ferde társadalmi félfogást befolyásolva azon terepen választ életpályát, amelyen Magyarország fainak kenyeret már alig adhat, és amely pálya csak ritkán vezet anyagi jóléthez és önállósághoz. A bürokratizmus beteges elharapódzását egy laz okozza, mely az életrevalóság érvényesülését és az önállóságra való törekvést elnyomja. Ez a laz a biztos kenyérszerzés: a hivatal.

(Folyt. köv.)

Iskolai értesítések.

A szentesi m. kir. állami főgymnasiumban a tanulók rendes felvétele f. é. szeptember hó 2, 3 és 4-én délelőtt 8—12-ig az igazgató irodájában, az új iskolai év ünnepélyes megnyitása pedig szeptember hó 5-én d. e. 9 órakor történik.

A felvételi feltételei a következők:

a) Az első osztályba csak a 9 évet betöltött tanulók vétetnek fel; 12 évesnél idősebb fiúk felvételéért az illető szülők tartoznak a tanári testülethez intézendő kérvényben folyamodni.

b) Az ismeretek mértékére nézve megkívánatik az elemi iskola IV-ik osztályának tananyagában való jártasság, mit a flu vagy nyilvános népiskolai bizonyítvánnyal vagy annak hiányában felvételi vizsgálattal igazolni tartozik. A felvételi vizsgálat díja 20 korona s vizsgálat előtt az igazgatóságnál előre fizetendő.

c) Az I. osztályba beiratkozó tanuló a IV. osztályu elemi iskolai bizonyítványán kívül tartozik születési és az utolsó himnőoltásról szóló orvosi bizonyítványt is felmutatni; a bizonyítványok bármelyikének hiányában a tanuló nem vehető fel.

Minthogy egy-egy osztályban 60 tanulóval több nem vehető fel s az 1886 évi 33259 sz. miniszteri rendelet értelmében a helybeli tanulóknak előségeket kell adni, alulírott igazgatóság a helybeli szülőket figyelmezteti, hogy az I. osztályba lépő fiukat már a beiratás első két napján igyekezzenek beírattatni, mert az utolsó napon a tanulók illetőségre való tekintet nélkül a jelentkezés sorrendjében fognak felvétetni s ha a létszám betelik, a későbbben jelentkezők, akár helybeliek akár vidékiek, az I. osztályból kizorulnak.

d) Minden ujonnan belépő, tanuló a felvételre személyesen szülői, gyámja vagy ezek megbízottjainak kíséretében tartozik megjelenni az igazgatónál és osztályfőnöknel s iskolai bizonyítványon kívül születési bizonyítványt is felmutatni.

e) A felsőbb osztályba való felvétel attól tételeztetik fel, hogy az előbbi osztályról minden tantárgyból legalább elégséges előmenetelt tudjon a tanuló bizonyítvánnyal felmutatni.

f) Az V-ik osztályba lépő tanulók szülői vagy személyesen vagy írásban tartoznak kijelenteni, hogy az illető ifju a görög nyelvet vagy ahelyett választható tárgyat fogja-e tanulni. A görög nyelv tanulása azon ifjaknak ajánlatik, akik eddig a latin nyelv tanulásában jó vagy jeles eredményt értek el.

A beiratásokat az igazgatónál történt felvétel után az egyes osztályokban az osztályfőnökök végzik.

A polgári iskola bármely osztályából a gymnasium megfelelő felsőbb osztályába való felvétel előtt az illető tanuló a két intézet tantervi különbözeteiből tartozik felvételi vizsgálatot tenni. A felvételi vizsgálat díja ez esetben 20 korona. E vizsgálat engedélyezéséért előzőleg a debreceni tanker. kir. főigazgatósághoz intézendő és az igazgatóságnál benyújtandó kérvényben kell folyamodni.

A magántanulók felvétele szintén a rendes beirasi napokon történik ugyanakkor a felvételi és értesítői díj összesen 9 korona felélése mellett.

Minden tanuló tartozik felvételekor 8 k. felvételi, 1 k. értesítői, 1 k. ifjusági könyvtári, 1 k. énektanítási és 1 k. tanulmányi kirándulási díjat, összesen 12 koronát az igazgatóságnál befizetni. A tanulmányi kirándulási díj (egy korona) fizetése alól az igazgató a szegény tanulókat, ha szegénységi kért bizonyítvánnyal igazolják felmentheti.

A tandíj fizetése alól való felmentést a tanári testület meghallgatása mellett az igazgató adja meg a hozzá szeptember 15-ig be-

— Augusztus 27

közsegekben, aminő csak az országot képviselő választások alkalmával szokta felidőlni a belső békességet. Jellemző, hogy a „Mindszenti Lap”, *Vörös Sándor* volt bíró pártjának ez a szócsöve, bennünket igyekező kioktatni arra, hogy a mi beavatkozásunk ebbe a dologba illetéktelen. Hát szép — s föltöbb jó. Csak az a kérdé, ha beavatkozunk-e mi a bíró választásba? A legkevésbé sem. Csak a törvényes kötelességre figyelmeztettük a főispán által a járási főszolgabíró.

De ez másodrangú kérdés tulajdonképpen. Öszintén bevalljuk nem állunk azon a szellemi magaslaton, hogy a „Mindszenti Lap” oktatásait megérthessük. Igaz, nagyon hivatalos tinta szag érzik azon az írásművön. Hát ez — nekünk magas; de azt hisszük magas minden más írás-értő embernek.

De ez meg harmad rangú kérdés. Ugy állván a dolgok miben léte, hogy a „M. L.” most borzasztó komolyan foglalkozik, a föltöbb helyi érdekű ügyvel. Csak az a csudálatos, hogy most.

Miért nem foglalkozott ezzel a kérdéssel abban az időben, amidőn *Vörös Sándor* belebillentették a bírói székbe s különösen miért nem akkor, amidőn törvény és szokás ellenére megtartották elmozdítása után is a bírói székben? Arról éppen nem tehetünk, hogy ez meg a mindszenti laptársnak magas.

Ne persze vannak akiknek a természetes dolog természet ellenes. De ennek oka az izlés és értelem eltoppulása kereshető.

Ami végül azt illeti, hogy *Vörös Sándor* és *Tury István* mintabb hazafiak, mint mink: mi belegegyezünk. Mi tudniillik nem vagyunk mint hazafiak. Isten látja lelkünk nem is akarunk lenni. A minta mindig válogatott példány — mi pedig nem vagyunk válogatva.

Végezetül azt hisszük, hogy ha csakugyan beavatkoztunk a mindszenti bíróválasztás dolgába, akkor sincs oka haragudni a mindszentieknél. Elvégre az a kérdés fontos és lényeges.

A lényeg pedig abban van, hogy hivatalosan és úradalmi presszóval *Vörös Sándor* akarják most már törvényesen bíróvá tenni — míg a nép *Korom István* óhajta.

A dologban pedig az a fontos, hogy az a tufeszített hivatalos és úradalmi presszó pedig éppen nem a törvényesség.

Mi következhetik belőle?

Egy harmadik bíró választás és még más egyebek.

A sellő ott könyökölt a móló hajlásnál egy kővön, ahol a fekete árnyék a legjobban elrejtette.

Messziről két fehér alak közeledett. Már a hídra értek, mert egyszerre felhangzott a magas cipőcsarkok gyors, apró kopogása s mellette kísérettől kimértebben a férfi-lépések hangja. Most már leérték a hídról, a kavics halkan nyikorgott lábak alatt. Világosan lehetett látni az arcukat is.

Leültek a holddal szemben a kőgátra: a leány, keskeny felércipős lábát egy ott heverő rudra tette és a sellő elfojtott bánattal, sóváran nézte a formás kis lábakat, melyek néha idegesen löktek meg a rudat.

— Nézzé Marietta, milyen gyönyörű éjszaka. Még ez sem halja meg?

— Azt hiszi, nem kell nekem is küzdenem, hogy el ne csahítsom ez a varázs, ami úgy nem illik hozzánk? Okosoknak kell lennünk!

— Nem törődöm az okossággal. Csak azt akarom tudni, szeret-e, vagy nem?

— Miért akar olyan vallomást kérészkölni, aminek úgy sem lehet folytatása? — a leány hangja megcsuklott, fehér keze és karja egy pillanatra védelmezően csillant meg a holdfényben, — a másik percben a férfi karjaiban volt s ajkuk egymáson.

Olyan csend lett a természetben, a sellő

Az előzmények és mai helyzet a megmondható, hogy ezek az egyebek a „M. L.” hivatalos tinta szagú cikkének íróját érdeklik a legjobban.

UJDONSÁGOK.

Jäger Mari.

— Augusztus 27.

A sajtót bejárta már a nagy hír: *Jäger Mari*, a hőmezővásárhelyi hírhedt mérgekotyvasztó kiszabadul immár a márianost-rai fegyházból. Tizenöt esztendőre ítélték el szörnyű hőnéiért. Büntetésének háromnegyed részét kitöltötte szerencsésen s most, folyamódására, mivel a fegyházban jól viselte magát, föltelesen szabadlábra helyezték.

Ki is jelentette már, hogy visszamegy szülővárosába, állandóan ott telepedik le. — Fogságában igen megvénült, pápaszem anyóka lett belőle, ki folytonosan imádkozik s az Ursten, nagy jószágát emlegeti a fegyház látogatók előtt.

Hogy helyes-e, vagy helytelen az ilyen nagy bűnösök „szabadlábra” bocsajítása? azt fejtegetni nem a mi dolgunk. De annyit megjegyezhetünk, hogy helyes akkor, ha a büntetést az elkövetett bűn megtorlásának tekintjük, ha a büntető kódex skálája szerint kiszabott büntetést, kiállja a delikvens, abból a szempontból nézve, mintegy jóva tette a hibáját, minden bűnét most már s bátran kimelhet a tisztességes emberek közé. De helytelenség a nagyobb büntetéseket szabadságolása abban az esetben, ha úgy fogjuk fel a dolgot, mikép a büntetés nem megtorlás, hanem védekezés: tisztességes társadalom védekezése a gonosztevőkkel szemben.

Ily felfogás mellett nem volna még most sem szabadságolható *Jäger Mari* sem, mert aki olyan társadalom ellenes hajlamot tanúsított nem is egyszer, hanem 20 és egynehány esetben, mint ez a vásárhelyi szörnyeteg, arról feltételezhető, hogy még halalos óráján is képes vétetni a társadalom ellen.

Ha az örültek köz-biztonság okából egész életükre el kell zárni a világtól, a társadalom érdeke, hogy a nagygazembereket is lehetőleg artalmatlanokká tétessenek örök életükre. Az igaz, hogy *Jäger Mari* megvénült nagyon, pápaszem anyóka lett belőle, ki folytonosan imádkozik, s az Ursten nagy-jóságát emlegeti a fogság — látogatók előtt.

visszatartotta lélegzetét, a víz elhalgatott, egy pillanat az örökkévalóságba olvadt, a sellő mintha kővé vált volna, szeme mint egy zöld kristály, mozdulatlanul meredt rájuk.

A leány felugrott.

— Örültség! — nem szabad! — legyen esze!

A férfi felállt.

— Tehát nem?

— Nem! — felelt a leány minden erejét összeszedve. — Nem szabad lett volna. Nem, — nem!

Újra csend lett. A leány újra reszketett, a mint folytatta:

— Lássá, mi nem születünk arra, hogy szerelmi barátságot kössünk. Én nem vagyok elég gazdag magához és tönkre tenném a jövőjét . . . és a magamét is. Utazék el . . . utazék el holnap. Ne kísérsen el — magam akarok lenni.

A homok megint nyikorgott, az apró lépések végigkopogtak a hídon, azután elhangzottak. Még egy darabig látszott a fehér ruha, az is eltűnt.

A férfi izgatottan sétált néhányszor fel-alá mólón. A hold feljebb jött, az ezüst híd sem volt már a vízen, de ahelyett opálos fátyol kezdett szállani az egész Balaton felé. A sellő izgatottan figyelte a férfi mozdulatait. Nem, nem fogja engedni, hogy a ros-

— **LAPUNK** mai számából a **ter** elégtelensége folytán kiharadt a **SOMH** című regényünk folytatása, melyert szives elnézését kérjük olvasóinknak.

— **Kossuth Lajos nevenapja.** Szívüből fakadt kegyelettel ünnepi köntösben ülte meg vasárnap Szentes város népe Lajos napját, **Kossuth Lajos** emlékünnepe. A **Kossuth szobor** előtt megszólaltak a hazafias nóták a **Bertók Péter** az **Ambrus cigány** hegedűjén. Este a 48-as népkörben **Dr. Tasuády Antal** elnök hatalmas felköszöntőt mondott emelvéen poharát **Kossuth Lajos** emlékezetére. Majd felolvasta **Dr. Molnár Jenő** táviratát, melyben kimentti távollétét.

— **Bíróválasztás Mindszentben.** Holnap, folyó hó 28-án történik meg Mindszent közsegekben a bíró választás. Mindszenti tudósítónk jelentése a következőkben számol be a választásfahangulatról, mi egymásról. A közsegi bíró választást óriási korteskodások előzték meg, de a község józan lakossága **Korom István** mellett foglalt állást, ambar a másik bírójelölt, **Vörös Sándor** ur hívei minden lehetőt elkövettek és elkövetnek, hogy valamelyes pártot szerezzenek maguknak: kocsikkal járkalnak köröskörül, busás értekezleteket tartogatnak, stb., de mindhiába. A főszolgabíró és az uradalom nagy híve ugyan — fene tudja, micsoda szép okból — **Vörös Sándor** urnak, de Mindszent okos népe a község érdekét fogja nézni mindenbizonytal, nem pedig a főszolgabíró és az uradalom titkos céljait segitendi elő.

— **Bevonulnak a katonák.** A közös hadügyminiszter kiadott rendelete értelmében az összes fegyvernembeli csapatok ujoncaiknak bevonulása október 16-án fog megtörténni, kivéve az egyéves önkénteseket és a haditengerészet, továbbá a katonai menesskari legénység újoncát, akiknek már október 1-én jelentkezni kell szolgálattételre.

— **A szülők figyelmébe.** A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az elemi és polgári iskolákba, valamint a gimnáziumokba való beiratkozás alkalmával elégséges, ha az illető szülő gyermekének az anyakönyvi hivatalban csak anyakönyvi kivonatot kér, mely a beiratkozásnál teljesen helyettesíti a rendes anyakönyvi kivonatot. Ezt azért hozzuk a szülők tudomására, mert az anyakönyvi

szívü leány miatt megölje magát, követni fogja ezekben a veszedelmes percekben és ha a hullámok összecsapnak felette, ott lesz, karjába veszi, megemti és ő sohasem fogja megtudni, kinek köszönheti az életét.

A férfi most megállt, végigsimította homlokát, aztán kezével egy erőlyes mozdulattal tett.

— Eh! — mondotta hangosan — menjünk tovább egy hazzal. Gyors lépésekben ment végig a homokos úton, a híd aszfaltján keményen végig kopogott, aztán ez is elhangzott . . .

A kis sellő meredten hámult utána . . . Nem egészen érte a dolgot, de valami kegyetlen sejtelen töltötte el a szívét, hogy ezek az emberek nem fognak meghalni a szerelmeül. Egyszerre valami melegséget érzett a szeme szögletében és egy köny, egy csodálatos, fényes kis vízvízgyöngy hullott le belőle a nagy tóba.

A sellő addig futott az emberek után, addig kívánczolt emberi életet élni, míg a legelső, amit megkapott belőle, a csalódás egy nagy könyveseppeje volt.

Vége.

hivatásban iskolai célokra kiállított anyakönyvi kivonatot az anyakönyvi hivatal teljesen díjtalanul és helyegetmentesen állítja ki.

— **Dinnyehéj a járdákon.** Az utcák nem akarnak nevezetesség nélkül szűkőlködni. A gyalogjáró dinnyehéjjal van bejódve, — hirtelre minden rosszakaratú ragalommal szemben, hogy a dinnye még ma sem vesztett népszerűségéből. A járdán meglapuló zöld és sárga dinnyehéjak némileg emelik is az utcák artisztikus színezetét. A dinnye héja azonban utcaburkolatnak, ha szép is, csöppet sem praktikus, mert könnyen megcsuszik rajta az ember. — Hlyenkor dinnyezés idején nem egy balesetet okozott már az impraktikus voljia dacára aszfaltul fólhasznált dinnyehéj.

— **Elhajtott kocsi.** A hétfő reggeli heti vásáron Nagy Imre gazda lovat, kocsiját, mi-alatt tulajdonosuk a tejjacpon megézte az asszonyát, aki tejet árult, ismeretlen gazember szónélkül elhajtotta. Nagy Imre kára 1000—1500 koronányi. A rendőség már hira szerint nyomon van. Ebből az esetből az a tanulság, hogy a kocsit, lovat nem szabad sohasem felügyelet nélkül hagyni. El is szabadhat a ló magától is, meg — mint most történt — más is elhajthatja.

— **Pécsi kiállítás.** A pécsi országos kiállítás megtekintésére hétfőn reggel elindultak iparosaink, Gálly Sándornak, az iparos ifjak önképző köre elnökének az „Alföldi Ellenékek” társszerkesztőjének vezetése mellett. A kirándulók 4—5 napig maradtak Pécsen, megtekintvén nemcsak a kiállítást, hanem a gyönyörű fekvésű város minden más nevezetességét is.

— **Az állatorvosok mint népoktatók.** Minthogy a ragagos száj- és körömfajás az országban ismét terjeszkedni kezd a földművelésügyi kormány a nyavalya továbbterjedésének megállítására a legszigorubb rendszabályokat tartalmazta. Terjedelmes rendeletet megküldött az összes törvényhatóságoknak. A miniszter rendeletében különösen hangsúlyozza, hogy a hatóságok, mint a m. kir. állatorvosok világossítsák fel a közönséget a betegség nagy jelentősége felől, tanítsák ki, miként védekeznek a betegségek ellen.

— **Hírek az anyakönyvből.** aug. 25. 26. Születtek: Bartha István, Koldus Nagy Eszter, Nagy János, Novák Jozsef, Kozák Etelka, Fusti Molnár Maria, Korsós Nagy Lajos, Tarczali Sándor, Matéffy András, Molnár Margit. — **Elhaltak:** Löwy Ferenc, 47 éves.

Nyiltér.)*

A közönség figyelmébe.

Bertók Pétert és zenekarát, amiért tavallétkünk ideje alatt a szentesi cigányokat megsértette, versenyre hívtuk ki. Kihívásunkat azonban csakis úgy fogadta el, hogy csak magyar nótában versenyez, holott a jó zenekarnak más darabokban is otthonosnak kellene lenni; de e verseny elfogadását is másik szavában visszavonta. De törtéjük bar-hogy is a dolog, szükségesnek tartjuk Bertók Péter kijelentéseit nyilvánosságra hozni.

Mi a verseny híraló bizottságot Szentes város zeneértő embereiből s egy-két vidéki zenetanárból szándékoztunk megalkotni. Ő pedig azt a kijelentést tette, hogy ő semmitőle zenetanár, se Szentes város zeneértő emberei nem tudják megbírálni, sem a szentesi közönség. Kinek és minek játszik akkor itt? Versenyünkre a közönség szives figyelmét felhiva, maradunk tisztelőtel!

Baktai Ambruzs
és zenekara.

* K rovathon közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő

Kereskedelmünk fejlődésének akadályai.

Most mikor az egész nemzet e y csatasorban küzdve, erővelsen követeli gazdasági önállóságát és törvényszerinti jogainak föltétlen érvényt akar és fog is szerezni, figyelmünket elfordítva a politikai helyzetűl, a magyar társadalomra kell irányítanunk, hogy mindazon bajokat és betegségeket orvosolhassuk, amelyek a nemzet szorosan vett belélének fejlődésénél mutatkoznak.

Ha kereskedelmünk lassu fejlődésének okait kutatjuk, úgy nem csupán politikai helyzetünköl kifolyó megkötött gazdasági állapotainkra kell figyelemmel lennünk. Megfigyelésünknek ki kell terjednie szorosan vett beléletünkre, a magyar társadalomra, annak eszméire, szokásaira, nézeteire, szóval: a magyar társadalom konvencióra.

A folytonos évszázados fizikai és elméleti (főleg közjogi) harcok a nemzet közepostályának nevelését igen szűk keretbe szorították. Ennek a régi nevelésnek kell betudni jelenlegi közepostályunknál mutatkozó konzervatív világgel foglalt, amely a kereskedelmi szellemet a társadalmi konvenciók által békóba szorítja.

A magyar közepostály, amely tulajdonképpen hivatalos volna kereskedelmi létünk alapvetője lenni, a bürokratizmus karjaiba veti magát. Az önállóságra való törekvés szelleme nem akarja átjárni a magyar fajt. Sőt mi több, az uri magyar társadalom kivonja magát azon (még sajnos igen kicsiny) körből, amely a nyugati modern államokhoz méltóan a kereskedelmi szellemet óhajlja megteremtteni. Csak nemrég olvashattuk, hogy egy durgazdag osztrák herceg egy előkelő német pénzintézetben helyezte el fiát, hogy dolgozzék és tanuljon. A munka, amelyet a polgár végez, éppen olyan nemes, hogy elvégezheti a herceg is. A végzett munka — legyen az bármilyen — ha alapja becsületes, nemes gyümölcsöket terem. És ezt — sajnos — a mi magyar társadalmunk nem érti meg. Egy foglalkozás, amely a külföldön a legelőkelőbb, nálunk lenézett és megvetett. A külföld megérti, hogy a kereskedelem alapja a nemzetek gazdasági megerősödésének és a népek anyagi jólétének. A mi társadalmunkban — akárhogy tagadjuk — gyökeret vert a konzervatív felfogás, amely ahelyett, hogy emelné a kereskedelmi pályára törekvők számát, — még azokat is visszariasztja, akik e maradi gondolkodást leküzdve, azon szabad munka körét választanak, mely által leg-hamarabb juthatnak el az emberi boldogulás ideáljához: az önállósághoz.

Minden esztendőben statisztikai kimutatást látunk azon ifjakról, akik középiskolai tanulmányaik elvégzése után pályát választanak. A tudományos pályát nem tekintve, — igen sok a hivatalnok. Az egyetem polgárainak túlnyomó többsége (majdnem 50 százalék), a jogi fakultást választja. És ezek nagy része tanulmányai elvégzése után szintén hivatalnok lesz; közgazgatási, állami vagy magántisztviselő. Az a pálya, amelyen az onbizalom, életrevalóság és szorgalmas munka megleremti a legkamatozóbb gyümölcsöt, viszonyítva a többi foglalkozási ágakhoz, Magyarországon igen árva. De ennek okai nem keressük a politikai helyzetben. Legyünk tárgyilagosság és lassuk be, hogy az az osztály, amely tulajdonképpen hivatalos volna a magyar kereskedelmet megteremtteni, egy ferde társadalmi felfogással befolyosolva azon terepen választ életpályát, amelyen Magyarország fainak kenyeret már alig adhat, és amely pálya csak ritkán vezet anyagi jóléthez és önállósághoz. A bürokratizmus beteges elharapódzását egy laz okozza, mely az életrevalóság érvényesülését és az önállóságra való törekvést elnyomja. Ez a laz a biztos kenyérszerzés: a hivatal.

(Folyt. köv.)

Iskolai értesítések.

A szentesi m. kir. állami főgymnasiumban a tanulók rendes felvétele f. é. szeptember hó 2, 3 és 4-én délelőtt 8—12-ig az igazgató irodájában, az új iskolai év ünnepélyes megnyitása pedig szeptember hó 5-én d. e. 9 órakor történik.

A felvétel feltételei a következők:

a) Az első osztályba csak a 9 évet betöltött tanulók vétetnek fel; 12 évesnél idősebb fiúk felvételéért az illető szülők tartoznak a tanári testülethez intézendő kérvényben folyamodni.

b) Az ismeretek mértékére nézve megkivántatik az elemi iskola IV-ik osztályának tananyagában való jártasság, mit a flu vagy nyilvános népiszkolai bizonyítványval vagy annak hiányában felvételi vizsgálattal igazolni tartozik. A felvételi vizsgálat díja 20 korona s vizsgálat előtt az igazgatóságnál előre fizetendő.

c) Az I. osztályba beiratkozó tanuló a IV. osztály elemi iskolai bizonyítványán kívül tartozik születési és az utolsó himlőoltásról szóló orvosi bizonyítványt is felmutatni; a bizonyítványok bármelyikének hiányában a tanuló nem vehető fel.

Minthogy egy-egy osztályban 60 tanulóval több nem vehető fel s az 1886 évi 33259 sz. miniszteri rendelet értelmében a helybeli tanulóknak előséget kell adni, alulirott igazgatóság a helybeli szülőket figyelmezteti, hogy az I. osztályba lépő fiukat már a beiratás első két napján igyekezzenek beírni, mert az utolsó napon a tanulók illetőségre való tekintet nélkül a jelentkezés sorrendjében fognak felvétetni s ha a létszám betelik, a későbbben jelentkezők, akár helybeliek akár vidékiek, az I. osztályból kizsorulnak.

d) Minden újonnan belépő tanuló a felvételre személyesen szülői, gyámja vagy ezek megbízottjainak kíséretében tartozik megjelenni az igazgatónál és osztályfőnöknel s iskolai bizonyítványon kívül születési bizonyítványt is felmutatni.

e) A felsőbb osztályba való felvétel attól tételtetik fel, hogy az előbbi osztályról minden tantárgyból legalább elégséges előmenetelt tudjon a tanuló bizonyítványval felmutatni.

f) Az V-ik osztályba lépő tanulók szülői vagy személyesen vagy írásban tartoznak kijelenteni, hogy az illető ifju a görög nyelvet vagy ahelyett választható tárgyakat fogja-e tanulni. A görög nyelv tanulása azon ifjaknak ajánlatik, akik eddig a latin nyelv tanulásában jó vagy jeles eredményt értek el.

A beiratásokat az igazgatónál történt felvétel után az egyes osztályokban az osztályfőnökök végzik.

A polgári iskola bármely osztályából a gymnasium megfelelő felsőbb osztályába való felvétel előtt az illető tanuló a két intézet tantervi különbözeteiből tartozik felvételi vizsgálatot tenni. A felvételi vizsgálat díja ez esetben 20 korona. E vizsgálat engedélyezéséért előzőleg a debreceni tanker. kir. főigazgatósághoz intézendő és az igazgatóságnál benyújtandó kérvényben kell folyamodni.

A magántanulók felvétele szintén a rendes beirasi napokon történik ugyanakkor a felvételi és értesítői díj összesen 9 korona felélése mellett.

Minden tanuló tartozik felvételekor 8 k. felvételi, 1 k. értesítői, 1 k. ifjusági könyvtári, 1 k. énektanítási és 1 k. tanulmányi kirándulási díjat, összesen 12 koronát az igazgatóságnál befizetni. A tanulmányi kirándulási díj (egy korona) fizetése alól az igazgató a szegény tanulókat, ha szegénységüket bizonyítványval igazolják felmentheti.

A tandíj fizetése alól való felmentést a tanári testület meghallgatása mellett az igazgató adja meg a hozzá szeptember 15-ig be-

nyújtott hatósági vagy szegénységi, valamint az előző osztályról szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérvény alapján. Tandijban való segélyezésért is lehet folyamodni a segítő egyesület választmányához intézendő s az igazgatónál szept. 15-ig benyújtandó kérvényben.

A **szegény tanulók** tankönyvekkel való ellátását is folyamodhatnak a segítő egyesülethez s ezt a kérvényt már beiratáskor kell benyújtani, hogy a szükséges tankönyveket mindjárt a tanév elején kaphassák és használhassák.

Ugy a tandíj elengedéseért valamint a tandíjsegélyért és tankönyvekért beadott kérvények nyomtatott példányai darabonként 20 fillérért az igazgatóságnál kaphatók mely összeg a segítő egyesület javára esik.

A tandíjat évi 60 koronát részben vagy egészben beiratáskor, vagy négy részletben lehet befizetni, még pedig az első részletet legkésőbb okt. 15-ig, a másodikát dec. 1-ig a harmadikat márc. 15-ig, a negyediket május 1-ig. A tandíj Gónczi Ede tanár úrnál fizetendő.

A javító és pótló vizsgálatok aug. 30 és 31-ikén d. e. az írásbeli magán vizsgálatok aug. 30 és 31-én d. e. és d. u., a felvételi és szóbeli magánvizsgálatok szept. 2, 3 és 4-én d. u. tartanak.

Szentes 1907. aug. 23.

Az igazgatóság

A polg. leányiskolában a beiratások az 1907-8 isk. évre szept. 2-3-4-én délelőtt 8-12, délután 3-5 óráig történnek a polg. leányiskola igazgatói irodájában.

A polg. leányiskola I. osztályába szabályszerűen csak oly növendék léphet be, aki életének legalább 9 évét betöltötte és az elemi iskola IV. osztályáról szóló bizonyítványa van.

A II. illetve III. osztályba felvehető az oly növendék, ki az elemi iskola V., illetőleg VI. osztályát jó sikerrel elvégezte s aki a II. osztályba akar felvételt, az a németnyelv, mértan és természetrajznak az I. osztály számára előírt tananyagából, aki a III. osztályba akar felvételt, az a németnyelv, mértan, világtörténet és földrajznak a II. osztály számára előírt tananyagából a külföldi vizsga sikeresen leteszi. A külföldi vizsga díja tantárgyanként 4-4 korona.

Egyik polg. leányiskolából a másikba átlépni kívánó növendék bizonyítványa alapján vehető fel. A rendes tanítás szeptember 5-én kezdődik.

A javító és pótvizsgák aug. 31-én délelőtt 8, a külföldi vizsgák szept. 4-én délután 3 óráig fognak megtartatni. A javító és pótvizsgák díjmentesek.

A felvételre jelentkezőknek szülei gyámjuk vagy azok megbízottainak kíséretében kell megenni és magukkal kell hozniuk a keresztlevelet, újraoltási bizonyítványt és az előző évben nyert iskolai bizonyítványt.

Tandíj egész évre 20 korona, mely két részben fizetendő u. m. a beiratáskor és február 1-én. Beiratási díj 1. K., könyvtár illeték 1. K. az orsz. tanítói nyugdíjalapra 30 fillér fizetendő. E díjakat minden növendék befizeti.

Tandíj elengedésre vonatkozólag az iskolaszék e következőket mondotta ki. Tandíj elengedésben részesülhetnek Tanítással foglalkozók gyermekei, ha általános jó osztályzatuk van. 2. Tiszviselők gyermekei, ha vagyonnal nem bírnak s fizetésük 1200 koronánál nem több általános jó osztályzat mellett. 3. Minden más foglalkozással bírók gyermekei beigazolt vagyontalanság esetében ha általános osztályzatuk jó. 4. Első osztályos növendékek az első felévben nem részesülnek tandíj elengedésben.

A tandíj mentességet kérő folyamodványok felszerelve szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal az iskolaszékhez címezve a

polg. isk. igazgatónál legkésőbb szept. 15-ig nyújtandók be.

A franciayelv, mint rendkívüli tárgy — külön díjazás mellett tanítatik az arra vállalkozóknak. A félévi tandíj 5 K. Tandíjmentesek ennek felét fizetik.

Magánvizsga díja az évi tandíjon kívül helybelieknek 12 K. vidékieknél 44 korona. Szentes, 1907. aug. 24.

Pap Lajosné,
polg. isk. igazgató.

A Szentes város által fenntartott iparos tanonciskolába az 1907-8-ik tanévi beiratkozások f. évi szept. 1 — 7 napjain — mindenkor d. u. 5 — 7 o. ig eszközöltetnek az igazgató I. 153 sz. házában.

Felhívtnak azért a tanonc tartó iparos és kereskedő urak, hogy tanoncaikat — akár vannak szerződve, akár nincsenek — a jelzett időben és helyen beiratni el ne mulasszák mert aki tanoncat eltagadja, vagy nem iskoláztatja a n. m. vall. és közok. miniszter 2085/907 sz. rendelet 9 § alapján 100 kor.-ig terjedő pénzbírsággal fog súlytatni.

A nagykorú iparos tanoncok szintén kötelesek évenként az igazgatónál jelentkezni s fölmelvényt írni — az ip. tanodai bizottság útján — a tanfelügyelőséghez fordulhatnak.

Az ip. iskola III-ik osztályát végzett növendékek nem kötelesek beiratkozni.

A rendes tanítás szept. 16-án veszi kezdetét.

Szentes, 1907. aug. 24.

Körtvélyessy Sándor
ip. isk. igazgató.

A reform. egyház által fenntartott elemi iskolákban a beiratások szept. 2-7-én mindennap d. e. 8-12 és d. u. 2-5 óráig tartanak, még pedig a fiúk a központi fiú, a lányok a központi leányiskolában.

Figyelmeztetnek a szülek, gyámok, hogy minden 6-11 és 12-14 életévüket betöltött gyermekeiket gyámoltjaikat a nevezett napokon a mindennapi, illetőleg az ismétlődő iskolába mulhatatlanul beírassák, mivel a be nem íratkozottak után a törvény értelmében szigorúan megfognak bírságotlanni.

A beiratásnál tanköteles születési éve, hó és napja, valamint a házsám a szülek netaláni zaklatása elkerülése végett szükségeltetik ezért annak pontos bediktálása a szülek figyelmébe ajánlatik.

A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 9-én lesz, amikor a rendes tanítás is kezdetét veszi.

Ref. elemi iskolák igazgatósága.

A szentesi rom. kath. egyház által fenntartott elemi iskoláknál az 1907-8-ik tanévi beiratások f. évi szept. hó 2. 3. és 4-én, napoként d. e. 9-11-ig, délután pedig 2-4 óráig eszközöltetnek, a tanítás pedig 5-én veszi kezdetét.

Az első osztályban csakis azon gyermekek vétetnek fel, akik f. évi december 31-ig hatodik életévüket betöltötték.

Minden tanuló beiratkozáskor tanítói nyugdíjalapra 30 fillért fizet.

Felhívtnak a szülek, hogy gyermekeikkel a beiratásnál személyesen jelenjenek meg, ugyanakkor a házsámot is feljegyezve magukkal hozzák, mert ennek hiányában a beiratás nem eszközölhető.

Megjegyzendő, hogy a központi leányiskolában V. és VI. osztályba is vétetnek fel tanulók.

Szentesen, 1907. augusztus 24.

Bíró Pál,
egyházi jegyző.

Eladó ház.

Zólyom Ferenc II. t. 166 számú háza fronton szabad kézből eladó. Értekezni lehet a fenti szám alatt. 2

Eladó hereszéna.

Ruzs Molnár Lajosnak az alsó-réten, 2 boglya és 10 vontató hereszénája van eladó, értekezni lehet III. t. 36 számú házában.

Budai Bálint

IV. tized 295 számú házában 2 szobás lakás október 1-re hosszabb időre kiadó, vagy a négy külön lakásból álló ház kedvező feltételek mellett eladó. — Értekezni lehet a fenti szám alatt.

Eladó föld. 12-9

Váradi Antal eperjesi 19 számú 35 hold tanya földje a rajta levő épületekkel együtt örök áron eladó esetleg feléből kiadó. — Értekezni lehet a helyszínen vagy III. t. 286 számú házában

TAKACS-féle gyomorsó

egyedüli biztos hatású szer macacs gyomorbajoknál, ára 3 korona — Nagy jövedelem marad a gazda kezében, ha apró szárnyasai elhullását megakadályozza, ezt csak a

BAROMFI-TINKTURA

használatával éri el, ára 90 fillér. — Kik sümörbajban szenvednek, azok használják a

folyékony ecetszappant

amely kitűnő gyógyszernek bizonyult számos esetben K. 1.20.

Takács István „Mátyas Király” győgytár
16 CINKOTA. (Budapest mellett.)

Márciusi költésű

faj és szintiszta fehér orpington csibék eladó darabonként 5 koronáért Sima Endre villamos szerelőnél III. t. 204 sz. — Értekezni lehet u. o. 12 órától 1 óráig.

Vajda Bálint Utóda

könyvnyomdájában

a legújnyosabb irakért készülnek: névjegyek, aljegyzéai tudósítások, lakodalmai és bál meghívók (több színű nyomással is) levélpapírok és borítékok, számlák, üzleti kártyák, gyászjelentések, lapok folyóiratok, városi, megyei és pénzügyi rovatolt munkák, továbbá takarékpénztári nyomtatványok a legújnyosabb és legszebb kivitelben. x x x Ajánlja továbbá a kiadásában betenként háromszor megjelenő „SZENTESI LAP”-ot melynek előfizetési ára egy évre 10 kor. fél- x x x évre 5 kor. Egyes szám 8 fill. x x x

Hirdetések a legújnyosabb áron vétetnek fel lapunk kiadóhivatalában.